

Ο κατάλληλος φορέας αποτελεσματικής δασοπυρόσβεσης στη χώρα μας

Του Δρ. Ιωάννη Παπαδόπουλου,
Δασολόγου – Αναπληρωτή Καθηγητή & Προϊσταμένου
του Τμήματος Σχεδιασμού & Τεχνολογίας Ξύλου & Επίπλου του ΤΕΙ Λάρισας

Από 23 Αυγούστου 2007 ξεκινά το δραματικότερο και καταστροφικότερο 10ημερο της τελευταίας 50ετίας που πλήττουν οι δασικές πυρκαγιές τη χώρα μας. Η μάχη της δασοπυρόσβεσης γίνεται με αυταπάρνηση από το προσωπικό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, όμως ο σχεδιασμός, η οργάνωση και όλος χειρισμός της θεομηνίας αυτής κρίνεται κατά γενική ομολογία από αναποτελεσματικότητα.

Στις μάχες αυτές δεν εμφανίζεται πουθενά η Δασική Υπηρεσία. Είναι παρούσα όταν καταστρέφονται τα δάση; Είχε ή έχει ενεργό ρόλο στα γεγονότα αυτά; Είναι σίγουρο ότι η Δ.Υ. υπάρχει και αποτελεί έναν «κοιμισμένο γίγαντα», τον οποίο η ίδια η Πολιτεία φρόντισε να «αποκοιμίσει» και να απαξιώσει αφαιρώντας μία – μία τις αρμοδιότητές της και μειώνοντας το πολύ σπουδαίο έργο που έχει επιτελεστεί ιδιαίτερα τις 10ετίες του '60, '70 και αρχές του '80. Και έτσι φυσικά αποδυνάμωσε το σύστημα προστασίας, ενώ πέταξε στα σκουπίδια κυριολεκτικά τη συσσωρευμένη γνώση των δασολόγων που συναρτάται με την εμπειρία και την ενεργό συμμετοχή στις δασικές πυρκαγιές. Το πολύ αξιόλογο και αξιόμαχο προσωπικό «μαραζώνει» απασχολούμενο κυρίως με τις «πράξεις χαρακτηρισμού», τα τεχνικά έργα που υλοποιούνται κυρίως στο 3ο ΚΠΣ, λίγοι έχουν ως αντικείμενο τη διαχείριση των δασών, ελάχιστοι ασχολούνται με την «προστασία!!!», ενώ υπάρχουν και κάποιοι που πληρώνονται και παίζουν «πασιέντζες» στον υπολογιστή τους.

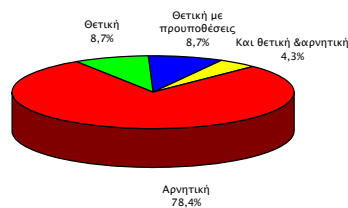
Η πρώτη ουσιαστική αποκοπή και υφαρπαγή αρμοδιότητας έγινε το 1997 με το Ν.2612/1998 μεταφέροντας τη δασοπυρόσβεση αποκλειστικά και μόνο στην Πυροσβεστική Υπηρεσία και αφήνοντας στη Δασική Υπηρεσία ως παρακαταθήκη μόνο την «πρόληψη». Πολλές συζητήσεις και τότε, αλλά η Πολιτεία δεν στάθμιζε

σωστά και αντικειμενικά, τα δεδομένα. Ο τότε Υπουργός Γεωργίας κ. Στέφανος Τζουμάκας δεν «άκουγε» τίποτα, αλλά αποφάσιζε μόνος του δείχνοντας μια παράξενη και αδικαιολόγητη εμπάθεια για όλους τους δασικούς. Είχε πάρει το ζήτημα προσωπικά και με το «έτσι θέλω» έπεισε την ελληνική βουλή να ψηφίσει τον παραπάνω Νόμο και έτσι όλα τα οχήματα, ο εξοπλισμός και οι δασοπυροσβέστες από τη μία ημέρα στην άλλη άλλαξαν φορέα. Και όλα αυτά με αφορμή τη φωτιά του Σείχ Σου στη Θεσσαλονίκη το καλοκαίρι του 1997.

Την πρώτη χρονιά της ανάληψης της δασοπυρόσβεσης από την Π.Υ. θρηνούμε ανθρώπινα θύματα, ενώ 2 χρόνια αργότερα (2000) έχουμε τη μεγαλύτερη (μετά την εφετινή) καμένη έκταση δασών & δασικών εκτάσεων (περισσότερα από 2.000.000 στρέμματα). Ακολουθεί μια ύφεση στις δασικές πυρκαγιές και όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς **εφησυχάζουν**. Προσλήψεις προσωπικού δεν γίνονται, πυροσβεστικά οχήματα, αεροπλάνα και ελικόπτερα δεν προμηθεύονται, μια και διανύουμε έτη λιτότητας, το προσωπικό δεν εκπαιδεύεται και η όποια οργάνωση αφορά την αντιμετώπιση μόνο των αστικών πυρκαγιών. Ίσως δεν είναι ευρέως γνωστό, στο δασολογικό επιστημονικό κόσμο όμως είναι πασίγνωστο, ότι οι αστικές από τις δασικές πυρκαγιές διαφέρουν όπως η μέρα με τη νύχτα. Και δυστυχώς το προσωπικό της Π.Υ. δεν έχει διδαχθεί την κατάσβεση των δασικών πυρκαγιών και φυσικά δεν γνωρίζει τόσο καλά τον χώρο του δάσους, γιατί δεν εργάζεται μέσα σε αυτόν.

Μια ιδιαίτερα αξιόλογη έρευνα, η μοναδική ίσως που αφορούσε τη διατύπωση της γνώμης των ειδικών, σχετικά με τη μεταφορά της δασοπυρόσβεσης από την Δ.Υ. στην Π.Υ., έγινε με επικεφαλής τον αείμνηστο και πρόσφατα αδικοχημένο καθηγητή του Τμήματος Δασολογίας & ΦΠ του Α.Π.Θ. Νικολάο Στάμου, μαζί με συνεργάτες του, η οποία παρουσιάστηκε στο 9^ο Πανελλήνιο Δασολογικό Συνέδριο στην Αλεξανδρούπολη το 1999. Στην έρευνα αυτή το 78,4% των δασολόγων είναι αρνητικοί στο ενδεχόμενο της μεταφοράς της δασοπυρόσβεσης στην Πυροσβεστική Υπηρεσία, το 8,7% είναι θετικοί, το 8,7% θετικοί με προϋποθέσεις και το 4% έχουν και θετική και αρνητική γνώμη (Σχήμα 1).

Σχήμα 1. Γνώμη δασολόγων για μεταφορά της δασοπυρόσβεσης από τη Δασική στην Πυροσβεστική Υπηρεσία

Οι λόγοι που επικαλέστηκαν για να δικαιολογήσουν την αρνητική απάντησή τους επικεντρώνονται κυρίως στα παρακάτω:

- Η ΔΥ γνωρίζει τη συμπεριφορά δασικών πυρκαγιών (δρόμοι, δασοτεχνικά έργα, μονοπάτια κλπ).
- Το θέμα της δασοπροστασίας αντιμετωπίστηκε ορθά από τη διακομματική επιτροπή της Βουλής με την πρόταση ίδρυσης του ΔΑΣΩ (ενιαίου φορέα δασοπροστασίας), όπου όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς έχουν ενεργό ρόλο στην κατάσβεση των δασικών πυρκαγιών.
- Οι δασολόγοι είναι οι ειδικοί επιστήμονες και πλέον αρμόδιοι.
- Δεν είναι δυνατόν να διαχωρίζεται η πρόληψη από την καταστολή των δασικών πυρκαγιών.
- Υπάρχει η εμπειρία και είναι δεδομένη η αυτοθυσία του δασικού προσωπικού
- Είναι αδύνατη η διάσπαση της προστασίας από διαχείριση και ανάπτυξη
- Υπάρχει ενεργός συμμετοχή των δασεργατών, των κυνηγών, των ορειβατών κά που έχουν σχέση με τη Δασική Υπηρεσία.
- Σε όλες τις προηγμένες χώρες η δασοπροστασία αποτελεί βασική αρμοδιότητα της Δασικής Υπηρεσίας
- Η μεταφορά εξυπηρετεί μόνο συντεχνιακές σκοπιμότητες (εξέλιξη αξιωματικών ΠΥ)
- Είναι τεράστιο το οικονομικό κόστος από την αλλαγή αυτή
- Φεύγει ένα δύσκολο αλλά ουσιώδες αντικείμενο και έτσι μένει ανάπηρη η ΔΥ και μένει στο περιθώριο
- Οι όποιες αδυναμίες κατάσβεσης οφείλονται στην οργάνωση της ΔΥ
- Απαιτούνται προσλήψεις δασικού προσωπικού (υλωρικού) κυρίως
- Απαιτείται συνεχής εκπαίδευση του μόνιμου & εποχικού προσωπικού
- Οι δασικές πυρκαγιές σε συνθήκες θερμοκρασίας 40°C, και άνεμοι > 7b είναι θεομηνίες & δεν σβήνουν
- Απαιτείται πολιτική βούληση
- Είναι τελείως διαφορετικό το αντικείμενο της πυρόσβεσης από τη δασοπυρόσβεση
- Η διδασκαλία του σχετικού μαθήματος αντιμετώπισης των δασικών πυρκαγιών διδάσκεται μόνο στη Δασολογική Σχολή
- Μόνο το 1-2% του αριθμού των πυρκαγιών που εκδηλώνονται κάθε χρόνο δημιουργούν καταστροφές και δημοσιοποιούνται
- Αποτελεί ευκαιριακή λύση λόγω πυρκαγιάς Σειχ-Σου
- Ο πειραματισμός της μεταφοράς της δασοπυρόσβεσης απέτυχε όταν επιχειρήθηκε το 1986-1987.

Όλα τα παραπάνω δεν αποτελούν επιχειρήματα προκειμένου να υπάρξει μια αντιπαράθεση της Δασικής με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, αλλά παρατίθενται

για να γίνει γνωστό ότι όταν λαμβάνονται πολιτικές αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά η γνώμη των ειδικών, ώστε να μη φθάνουμε λίγα χρόνια μετά και θρηνούμε ανθρώπινα θύματα και να κατακαίγονται περισσότερα από 2.500.000 στρέμματα. Θεωρείται βέβαιο ότι η ενεργοποίηση του πορίσματος της διακομματικής επιτροπής του 1993 θα θέσει σε νέα διάσταση τη δασοπυρόσβεση στη χώρα μας. Κανένας δεν περισεύει από τον δύσκολο αυτό αγώνα κάθε καλοκαίρι. Δεν αρκούν μόνο τα ευχολόγια του τύπου «ας μη θρηνήσουμε άλλα θύματα», «ας είναι αυτή η τελευταία πυρκαγιά» κά. Πρέπει επιτέλους να αξιοποιηθεί όλο το ανθρώπινο δυναμικό του κρατικού μηχανισμού και όχι μόνο, εμπυχώνοντάς το και ανεβάζοντας το ηθικό του ώστε να υπάρχει η μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα. Βέβαια δεν είναι σίγουρο ότι σήμερα όλο το προσωπικό της Δ.Υ. επιζητά να εμπλακεί και πάλι με τη δασοπυρόσβεση, καθώς είναι ένα ιδιαίτερα επικίνδυνο και δύσκολο αντικείμενο και σίγουρα τα καλοκαίρια τους περνούν πιο ήρεμα και ανώδυνα. Όμως για όλους τους δημόσιους λειτουργούς προέχει το καθήκον προς το κοινωνικό σύνολο. Η γνώση υπάρχει. Σε οργάνωση υπάρχει υστέρηση.

12/9/2007